

**KOMENDANT
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ**
im. gen. bryg. Stefana Paślawskiego

WM-NK-SSAM.0910.8.2022

Kętrzyn, dnia 19 września 2022 r.

Egz. nr 2

ppłk SG Tomasz MAKOWSKI

KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Gołdapi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w Rocznym planie kontroli Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej na rok 2022 na temat „**Tryb mandatowy oraz prowadzenie czynności w sprawach o wykroczenie**”, przeprowadzonej w Placówce Straży Granicznej w Gołdapi, ul. Przytorowa 7, 19-500 Gołdap.

Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej* (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 224) przeprowadził zespół kontrolerów Wydziału Kontroli w składzie:

- kierownik zespołu - kpt. SG Agnieszka Mazur-Kłok - starszy specjalista Wydziału Kontroli W-MOSG, na podstawie upoważnienia nr 7/2022 z dnia 27 maja 2022 r.
- członek zespołu – mł. chor. SG Ewelina Ochryniuk - starszy kontroler Wydziału Kontroli W-MOSG, na podstawie upoważnienia nr 7/I/2022 z dnia 27 maja 2022 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika komórki kontrolowanej pełnił ppłk SG Tomasz Makowski - Komendant Placówki Straży Granicznej w Gołdapi.

Czynności kontrolne przeprowadzono w siedzibie zarządzającego kontrolę w okresie od 1 czerwca do 13 września 2022 r. (przerwa w realizacji czynności kontrolnych z powodu urlopu kierownika zespołu kontrolnego w okresie od 1 sierpnia do 2 września 2022 r.)

Zakres kontroli obejmował:

1. Przedmiot kontroli:

Przedmiotem kontroli były następujące zagadnienia:

- a) Realizacja i dokumentowanie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.
- b) Realizacja czynności związanych z nakładaniem mandatów karnych, w tym sposób i tryb dokumentowania poszczególnych czynności realizowanych w trakcie postępowania mandatowego oraz zgodność z obowiązującymi w tym

zakresie regulacjami prawnymi. Realizacja zadań w zakresie gospodarki mandatowej.

c) Nadzór nad realizacją ww. obszarów

2. Kontrolą objęto okres: : od 01.07.2021 r. do 31.12.2021 r.

Celem kontroli było:

- a) Przeprowadzenie kontroli miało na celu ocenę działalności jednostki kontrolowanej na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli.
- b) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości celem kontroli było również ustalenie ich zakresu, przyczyn oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do usunięcia nieprawidłowości.
- c) Zebranie informacji niezbędnych do podejmowania decyzji w sprawie wprowadzenia działań zaradczych i usprawniających, zmierzających do doskonalenia działalności komórek i jednostek organizacyjnych W-MOSG.

Ocena kontrolowanej działalności:

W świetle dokonanych przez zespół kontrolny ustaleń w oparciu o przyjęte kryteria prawidłowości, tj. legalności, rzetelności funkcjonowanie Placówki Straży Granicznej w Gołdapi w badanym obszarze i okresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami. Na ocenę ogólną złożyły się oceny cząstkowe badanych zagadnień.

Pozytywnie oceniono działalność placówki w zakresie realizacji czynności w sprawach o wykroczenia. Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia wykonywano i dokumentowano właściwie w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami. Czynności kontrolne wykazały, że proces sprawowania nadzoru w powyższym zakresie był prawidłowy.

Pozytywnie oceniono sposób prowadzonej gospodarki mandatowej wynikający z realizacji postanowień określonych w Wytycznych nr 59 Komendanta W-MOSG z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie prowadzenia gospodarki mandatowej w W-MOSG.

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia wynikające z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów.

Nieprawidłowości polegały na:

- nie wpisaniu wszystkich wymaganych elementów na objętych sprawdzeniem odcinkach formularzy mandatowych. Stwierdzono, iż nie wszystkie objęte sprawdzeniem odcinki mandatów karnych w polu „*opis i kwalifikacja prawna czynu*” zawierały informację o czasie i miejscu popełnienia wykroczenia. Zgodnie z brzmieniem § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego¹, treść wypełnienia formularza bloczka mandatowego powinna określać, cyt.: „*zachowanie stanowiące wykroczenie, czas i miejsce jego popełnienia oraz kwalifikację prawną*”. Zgodnie z art. 97 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia², funkcjonariusz nakładający grzywnę jest obowiązany wskazać jej wysokość, określić zachowanie stanowiące wykroczenie, czas i miejsce jego popełnienia oraz

¹ (t.j. Dz.U. z 2017 poz. 613 ze zm.)

² Status obowiązujący w okresie objętym kontrolą t. j. Dz. U. 2021, poz. 457.

kwalifikację prawną, a także poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy.

Uchybienia polegały na:

- szczegółowe zakresy obowiązków i uprawnień dwóch funkcjonariuszy Placówki SG nie zostały zaktualizowane po wejściu w życie nowego Wewnętrznego podziału zadań Placówki Straży Granicznej kategorii II.

Ustalenia kontroli:

Podstawą dokonanych ustaleń były materiały źródłowe udostępnione kontrolerom przez jednostkę kontrolowaną m. in. akta czynności w sprawach o wykroczenia podejmowanych w trybie art. 54 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia*, dokumentacja dot. realizacji czynności dot. postępowania mandatowego; dokumentacja dot. prowadzonej w podmiocie kontrolowanym gospodarki mandatowej oraz nadzoru sprawowanego w powyższym zakresie.

1. Realizacja i dokumentowanie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.

W ramach kontroli dokonano przeglądu akt czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia zgromadzonych w toku prowadzonych czynności wszczętych i zakończonych w okresie od 01 lipca do 31 grudnia 2021r. W okresie tym w Placówce SG w Gołdapi wszczęto 8 spraw o popełnione wykroczenia, w ramach których podejmowano szereg czynności, które obrazuje sporządzona dokumentacja.

W związku z powyższym przeglądem objęto wszystkie 8 zbiorów akt wraz z towarzyszącą im dokumentacją, co stanowi 100% próby przyjętej do badania. Ustalono, że w Placówce Straży Granicznej w Gołdapi czynności w sprawach o wykroczenia realizuje trzech funkcjonariuszy: mł. chor. SG [REDAKTOWANE] st. sierż. SG [REDAKTOWANE] i chor. szt. SG [REDAKTOWANE], którzy w zakresach obowiązków i uprawnień mieli przypisane zadanie „*wszczynanie i prowadzenie postępowań przygotowawczych, postępowań w sprawach o wykroczenia wobec ich sprawców w zakresie właściwości Straży Granicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa*”. Niniejsze zakresy uprawnień i obowiązków były aktualne i podpisane (akta kontroli, str. 47-63).

Czynności wyjaśniające to czynności szczególnego rodzaju, podejmowane przez organy ścigania, mają charakter utrwalenia wiadomości o dowodach mających na celu ustalenie, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie, czyli sprawdzenie czy popełniono czyn wypełniający znamiona wykroczenia oraz komu można przypisać popełnienie tego czynu. W toku tych czynności, w razie ustalenia, że popełniono czyn wyczerpujący znamiona wykroczenia, powinny być zebrane niezbędne dane³ potrzebne do sporządzenia wniosku o ukaranie.

W przypadku 6 z 8 spraw poddanych kontroli to sprawy o wykroczenia z ustawy z dnia

---

³ Dotyczy m.in. informacji zawartych w art. 213 § 1 Kodeksu postępowania karnego tj. „W postępowaniu należy ustalić tożsamość oskarżonego, jego numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument, a także wiek oskarżonego, jego stosunki rodzinne i majątkowe, wykształcenie, zawód i źródła dochodu oraz dane o jego karalności, a w miarę możliwości również Numer Identyfikacji Podatkowej (NIP).”

20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*⁴ oraz 2 sprawy o wykroczenie z art. 54 k.w. w zw. z naruszeniem § 1 pkt. 2 Rozporządzenia nr 1 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 stycznia 2012 r. w *sprawie wprowadzenia zakazu przebywania na odcinkach pasa drogi granicznej*⁵.

W przypadkach spraw o wykroczenia z art. 120 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* ustalono, że po zakończonych kontrolach legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom funkcjonariusze Grupy do spraw Cudzoziemców w PSG w Gołdapi przekazywali dokumentację z kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców, w której wskazywano ustalenia związane z popełnieniem wykroczenia z art. 120 ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. We wszystkich 6 przypadkach czynności w sprawach o wykroczenia realizowano w oparciu o informacje przekazane przez funkcjonariuszy Grupy ds. Cudzoziemców Placówki SG w Gołdapi.

Zweryfikowano sposób prowadzenia akt sprawy (akta kontroli, str. 63-70). Ustalono, iż funkcjonariusze prowadzący czynności w sprawach o wykroczenia niezwłocznie po przekazaniu przez funkcjonariuszy Grupy ds. Cudzoziemców PSG w Gołdapi, dokonywali rejestracji sprawy w systemie elektronicznym CBD SG EWIDA. Powyższe było zgodne z dyspozycją wynikającą z § 55 ust. 1 Zarządzenia nr 69 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 8 listopada 2019 r. w *sprawie organizacji i nadzorowania prowadzonych przez Straż Graniczną postępowań przygotowawczych, czynności postępowania przygotowawczego i postępowań sprawdzających*⁶.

Wszystkie poddane kontroli zbiory akt zawierały *Kartę kontrolną sprawy*, w której funkcjonariusz prowadzący odnotowywał fakt dokonania rejestracji i wykonania sprawdzeń dotyczących prowadzonej sprawy.

W objętych sprawdzeniem czynnościach w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez funkcjonariuszy Placówki SG w Gołdapi stwierdzono, że zgromadzony materiał dowodowy był czytelny, obszerny i nie budził wątpliwości w zakresie podejmowanych czynności. Ustalono, że wszczynane i prowadzone w Placówce SG w Gołdapi czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia były uzasadnione oraz zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym. W 5 na 8 prowadzonych spraw w związku z wykryciem sprawców popełnionego wykroczenia i przedstawieniu im zarzutów, co do których nie wnosili zastrzeżeń, sporządzano wnioski do sądu o ukaranie sprawców wykroczenia. Fakt ten był poprzedzony sporządzeniem dokumentacji, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. W każdej z tych spraw okoliczności czynów zarzucanych sprawcom poszczególnych wykroczeń nie budziły wątpliwości, a fakt ten popierał zgromadzony w sprawie o wykroczenie obszerny materiał dowodowy, a przede wszystkim treści protokołów przesłuchania osób podejrzewanych o popełnienie wykroczenia oraz liczne protokoły przesłuchania świadków. Nie stwierdzono, aby jakiegokolwiek czynności wyjaśniające prowadzone były w sprawach nienależących do właściwości Straży Granicznej oraz niezgodnie z celem wskazanym w treści art. 54 kpow.

⁴ (Dz.U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.)

⁵ (Dz. Urz. Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2012 r., poz. 257)

⁶ (Dz. Urz. KGSG z 2019 r. poz. 73) Zwane dalej *Zarządzeniem nr 69*.

Art. 54 § 1 ustawy *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* stanowi, iż w celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, przeprowadza się czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu i zakończyć w ciągu miesiąca.

W 4 na 8 procedur w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez funkcjonariuszy SG z Placówki Straży Granicznej w Gołdapi czynności prowadzono w terminie dłuższym niż wynika to z treści art. 54 § 1 kpow. Faktem jest, że wskazany termin jednego miesiąca na przeprowadzenie czynności jest wymogiem instrukcyjnym. Dlatego przekroczenie tego terminu nie wyklucza możliwości sporządzenia wniosku o ukaranie po upływie wskazanego okresu. Niemniej jednak, przekroczenie miesięcznego terminu prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie nie może być wynikiem beczynności ze strony prowadzącego, lecz koniecznością wykonania określonych czynności, których z różnych powodów nie można było wykonać w ciągu miesiąca od ujawnienia faktu popełnienia wykroczenia. Wobec powyższego ustalono, że w kontrolowanych sprawach, w których termin prowadzenia przekroczył miesięczny termin ich prowadzenia wykazano, że na przekroczenie terminów prowadzenia postępowań wpływ miał fakt, iż były to sprawy wymagające przeprowadzenia odpowiednich dowodów m.in. przesłuchania wielu świadków, konieczności skorzystania z pomocy prawnej, co bezpośrednio przekładało się na czas prowadzonych czynności.

Na podstawie zgromadzonego w sprawach objętych kontrolą materiału dowodowego wynika, że w wymienionych przypadkach czynności wyjaśniających wszczętych o wykroczenie z art. 120 ust. 1 ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* przedmiotowe procedury obejmowały obszerny materiał, który w pełni odzwierciedlał zakres czynności podejmowanych przez prowadzącego daną sprawę. W wyniku analizy wyżej wymienionych akt stwierdzono, że wszystkie czynności podejmowane w toku czynności wyjaśniających były dokumentowane w odpowiedniej formie.

Realizując czynność przesłuchania osoby, co do której istniała uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie w toku prowadzonych czynności wyjaśniających funkcjonariusze informowali, o jakie wykroczenie może zostać obwiniona oraz prawidłowo dokonywali pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Niniejsze pouczenia zostały opatrzone datą i podpisem osoby podejrzewanej o popełnienie wykroczenia, która potwierdziła podpisem fakt otrzymania na piśmie pouczenia. W przypadku cudzoziemców każdorazowo osoba była zapoznawana z treścią pouczenia o prawach i obowiązkach w języku polskim, po uprzednim oświadczeniu osoby, która deklarowała, iż język polski jest dla niej zrozumiały w mowie i piśmie, co także zostało potwierdzone własnoręcznym podpisem. Informacje o dokonanych pouczeniach zostały zawarte w protokołach zgromadzonych w aktach prowadzonych czynności wyjaśniających. Dokumenty zamieszczone w aktach sprawy (protokoły przesłuchań, notatki urzędowe) były właściwie sporządzone i podpisane. Osoby przesłuchane w charakterze świadka wykroczenia zostały uprzedzone o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajanie prawdy oraz o obowiązkach i przysługujących uprawnieniach, co potwierdzały własnoręcznym podpisem w protokole. Dodatkowo cudzoziemcy przesłuchiwani w charakterze świadków wykroczenia deklarując

znajomość języka polskiego, składali oświadczenie w treści protokołu, iż nie mają potrzeby korzystania z pomocy tłumacza.

W sprawach, w których kierowano do sądu wnioski o ukaranie sporządzono je zgodnie z zapisami treści art. 57 kpow, tj. zawierały niezbędne elementy. Nadto do wniosku dołączano właściwy materiał dowodowy.

W oparciu o objęte sprawdzeniem akta czynności w sprawach o wykroczenia stwierdzono prawidłowość prowadzenia niniejszych czynności, oraz kompletność zgromadzonych materiałów.

W 3 na 8 spraw (RSoW 102/2021/1, 108/2021/1, 147/2021/1) czynności w sprawach o wykroczenie zakończono formułując wnioski o odstąpienie od kierowania wniosku o ukaranie.

Kontrolowany obszar oceniono pozytywnie.

2. Realizacja czynności związanych z nakładaniem mandatów karnych, w tym sposób i tryb dokumentowania poszczególnych czynności realizowanych w trakcie postępowania mandatowego oraz zgodność z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi. Realizacja zadań w zakresie gospodarki mandatowej.

Zespół kontrolny dokonał oceny prawidłowości dokumentowania czynności związanych z prowadzeniem postępowań mandatowych w oparciu m.in. o kopie odcinków mandatów karnych znajdujących się w dyspozycji placówki, zapisy w rejestrach nałożonych mandatów karnych, a także innej przedstawionej do kontroli dokumentacji.

Dokonano przeglądu prawidłowości wypełniania blankietów mandatowych. Łącznie sprawdzono 19 blankietów mandatów karnych, co stanowi 100 % mandatów nałożonych w okresie objętym kontrolą.

Ewidencja funkcjonariuszy upoważnionych do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego dla Placówki SG w Gołdapi prowadzona jest przez Wydział Operacyjno-Sledczy. Ustalono, że funkcjonariusze Placówki Straży Granicznej w Gołdapi nakładający mandaty posiadali wymagane upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, wydane w trybie § 3 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego⁷, przez Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej (akta kontroli, str. 73-75). Powyższe umocowania w pełnym zakresie uprawniały do nakładania grzywien w drodze mandatu.

W okresie objętym kontrolą w Placówce Straży Granicznej w Gołdapi tryb mandatowy zastosowało 4 funkcjonariuszy SG, którzy posiadali ważne i aktualne upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego:

- mł. chor. SG [REDAKTOWANE] - nr upoważnienia 68/284/14 z dnia 02.07.2014r.
- mł. chor. SG [REDAKTOWANE] - nr upoważnienia 68/133/15 z dnia 22.10.2015 r.
- st. chor. SG [REDAKTOWANE] - nr upoważnienia 68/211/14 z dnia 02.07.2014r.
- plut. SG [REDAKTOWANE] nr upoważnienia 68/52/18 z dnia 07.12.2018r

⁷ (Dz. U. z 2020 poz. 1437 z późn. zm.)

Pozostali funkcjonariusze mandatów karnych nie nakładali.

Uprawnieni funkcjonariusze PSG w Gołdapi nakładali na sprawców wykroczeń mandaty karne kredytowane i gotówkowe, mandatów zaocznych nie nakładano.

Łącznie w kontrolowanym okresie nałożono 19 mandatów karnych na łączną kwotę 5100 PLN, w tym: 14 mandatów karnych kredytowanych na łączną kwotę 3000 PLN i 5 mandatów karnych gotówkowych na łączną kwotę 2100 PLN.

W trakcie kontroli potwierdzono, że w okresie objętym sprawdzeniem wykroczenia, za które nałożono grzywny w drodze mandatu karnego (gotówkowego/kredytowanego), w pełnym zakresie mieściły się w granicach uprawnień Straży Granicznej (akta kontroli, str. 79-121).

Sprawdzeniem objęto odcinki mandatów karnych pod kątem ich właściwego wypełniania zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego oraz zasadami określonymi w § 17 Wytycznych nr 69 Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 15 września 2017r. w sprawie zasad postępowania w sprawach o wykroczenia oraz określenia warunków uzyskania przez funkcjonariuszy uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, zasad ewidencjonowania, rozliczania upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Wypełniając formularz mandatowy funkcjonariusz właściwie zaznaczył rodzaj mandatu, umieścił swój numer służbowy i złożył podpis. Wszystkie mandaty objęte sprawdzeniem zostały pokwitowane poprzez złożenie podpisu przez sprawcę wykroczenia na formularzu mandatowym. W kontrolowanych formularzach mandatów karnych nie stwierdzono błędnych zapisów, które by następnie poprawiano. Zapisy znajdujące się na poszczególnych blankietach wypełniono czytelnie. Formularze wypełniono zgodnie z opisem zawartych tam pól i rubryk, niemniej w 17 na 19 objętych sprawdzeniem formularzach w polu „opis i kwalifikacja prawna czynu” nie zawarto informacji o czasie popełnienia wykroczenia (akta kontroli, str. 81-83, 89, 91,95, 98,101,104-105,108-109,112,115,118,121). Natomiast w 5 z 19 blankietach nie zawarto informacji o miejscu popełnienia wykroczenia (akta kontroli, str. 91, 95, 109, 112).

Zgodnie z brzmieniem § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, treść wypełnienia formularza bloczka mandatowego powinna określać, cyt.: „zachowanie stanowiące wykroczenie, czas i miejsce jego popełnienia oraz kwalifikację prawną”.

Zgodnie z art. 97 § 3 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, funkcjonariusz nakładający grzywnę jest obowiązany wskazać jej wysokość, określić zachowanie stanowiące wykroczenie, czas i miejsce jego popełnienia oraz kwalifikację prawną, a także poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy. Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż określenie czasu i miejsca popełnienia wykroczenia i wpisanie tych danych do formularza mandatowego jest obowiązkiem funkcjonariusza, dla którego nie ma zwolnienia. Za powyższe odpowiedzialni są funkcjonariusze nakładający mandat karny.

W związku z powyższym uzyskano wyjaśnienia od kierownika podmiotu kontrolowanego, który podnosi, iż we wskazanych przypadkach nałożenie grzywien w drodze mandatu karnego stanowiło rezultat działań polegających na uprzednim przeprowadzeniu kontroli legalności powierzenia cudzoziemcom wykonywania pracy, wykonywania pracy przez

cudzoziemców i prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców. Karaniu podlegały okoliczności świadczące o nieprawidłowym (nieterminowym) lub całkowitym braku realizacji zobowiązań prawnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

Z uwagi na charakter wykroczeń (karaniu podlegały okoliczności świadczące o nieprawidłowym/nieterminowym lub całkowitym braku realizacji zobowiązań prawnych wynikającym z innych przepisów tej samej ustawy tj. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*), które występowały w określonym protokołem kontroli legalności powierzenia cudzoziemcom wykonywania pracy, wykonywania pracy przez cudzoziemców i prowadzenia działalności gospodarczej „okresie czasu”, to zakres wpisu jakiego funkcjonariusz SG nakładający mandat karny powinien dokonać, treścią znacząco wykracza ponad miejsce w formularzu blozka mandatowego. Wpis w blankiecie mandatowym, z zachowaniem jego czytelnego charakteru funkcjonariusz zobowiązany jest zamieścić w 2 wersach formularza, co z uwagi na wymagane treści jakie należy wprowadzić jest istotnym utrudnieniem. Z uwagi na brak miejsca w polu opisu odstąpiono od umieszczenia w treści blankietu mandatowego elementów wskazanych w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. *w sprawie nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego*, tj. czasu i miejsca popełnienia wykroczenia.

W każdym przypadku nałożenie przez funkcjonariusza mandatu karnego następowało po uprzednim zapoznaniu się przez osoby ukarane z treścią protokołu legalności zatrudnienia, z którego wynika wprost, jakiego rodzaju okoliczności i czasookres podlegały karaniu (akta kontroli, str. 140-142).

Stwierdzone odstępstwa od stanu pożądanego nie miały wpływu na prawomocność mandatów karnych. Wszystkie grzywny nałożone w drodze mandatów karnych gotówkowych zostały uiszczone. Wszystkie mandaty karne kredytowane zostały pokwitowane poprzez złożenie podpisu przez sprawcę na formularzu mandatowym. Biorąc pod uwagę zapisy *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia* mandat karny gotówkowy wydany ukaranemu po uiszczeniu przez niego grzywny staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył⁸, a mandat karny kredytowany staje się prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego⁹. Objęte kontrolą mandaty były prawomocne.

Czynności kontrolne nie wykazały by stwierdzone i opisane odstępstwa od stanu pożądanego, wpłynęły negatywnie na kontrolowaną działalność, czy też skutkowały nieważnością podjętych czynności lub wpływały na wydane rozstrzygnięcia. Biorąc pod uwagę wynik poczynionych ustaleń obejmujący problematykę w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących nakładania mandatów karnych badany obszar oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Realizacja zadań w zakresie gospodarki mandatowej.

Zgodnie z obowiązującym Wewnętrznym Podziałem Zadań Placówki Straży Granicznej

---

⁸ art. 98 § 2 kpow.

⁹ art. 98 § 3kpow.

w Gołdapi zadanie związane z prowadzeniem gospodarki mandatowej, w tym: przyjmowanie i rozliczanie środków pieniężnych pochodzących z tytułu nałożonej grzywny w drodze mandatu karnego przypisane zostało st. chor. szt. SG [REDAKTOWANE]-specjaliście ds. zabezpieczenia logistycznego zespołu ds. obsługi Placówki Straży Granicznej w Gołdapi, a podczas jego nieobecności jego obowiązki realizuje chor. [REDAKTOWANE]. Do obowiązków ww. funkcjonariuszy należy prowadzenie gospodarki finansowej w zakresie przyjmowania i rozliczania środków pieniężnych pochodzących z tytułu nałożonej grzywny w drodze mandatu karnego oraz kar finansowych nałożonych w Placówce. Ponadto ustalono, że st. chor. szt. SG [REDAKTOWANE] podpisał oświadczenie o odpowiedzialności materialnej w zakresie przyjętych obowiązków prowadzącego gospodarkę mandatową (akta kontroli, str. 135). Składający oświadczenie przyjął tym samym odpowiedzialność materialną za powierzone mu środki pieniężne i pobierane druki ścisłego zarachowania.

W toku kontroli stwierdzono, iż szczegółowe zakresy obowiązków i uprawnień ww. funkcjonariuszy zostały podpisane 30 sierpnia 2017 r. (akta kontroli, str. 133-134, 136-137), wobec powyższego nie zostały zaktualizowane po wejściu w życie nowego Wewnętrznego podziału zadań Placówki Straży Granicznej kategorii II w Gołdapi (akta kontroli, str. 6-46).

Komendant Placówki SG w Gołdapi wyjaśnił, iż zmiana Wewnętrznego podziału zadań PSG w Gołdapi w 2021 r. była podyktowana zmianami przepisów m.in. ustawy o Cudzoziemcach, oraz uregulowaniami odnoszącymi się do zadań realizowanych przez funkcjonariuszy Grupy Operacyjno-Śledczej.

Z danych przekazanych z Placówki SG w Gołdapi wynika, że Komendant Placówki SG podjął niezwłoczne działania skutkujące określeniem nowych zakresów obowiązków i uprawnień dla ww. funkcjonariuszy, które zostały włączone do akt kontroli (akta kontroli, str. 153-158). Należy nadmienić, iż stare zakresy obowiązków i uprawnień posiadały zapisy określające obowiązek prowadzenia gospodarki finansowej w zakresie przyjmowania i rozliczania środków pieniężnych pochodzących z tytułu nałożonej grzywny w drodze mandatu karnego oraz kar finansowych nałożonych w Placówce.

Niewykonanie obowiązku wynikającego z § 18 ust. 2 Zarządzenia nr 119 komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie utworzenia placówek i dywizjonów Straży Granicznej, określenia ich terytorialnego zasięgu zadania, a także określenia szczegółowego zakresu zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizacji komend oddziałów, placówek i dywizjonów (Dz.Urz. KGSG 2016 r, poz. 108, ze zm.), zakwalifikowano jako uchybieńia.

Fakt pobrania bloczków mandatowych z Pionu Głównego Księgowego W-MOSG uprawniony funkcjonariusz placówki odnotowuje w książce pt.: „Ewidencja rozliczenia mandatów karnych (pobrania, rozdziału i zdania mandatów karnych) w Placówce SG w Gołdapi” nr Rdet WM-GO-4/17 Rwd nr 170/poz.2 (akta kontroli, str. 130-132). W ww. księdze druków ścisłego zarachowania bloczków mandatów karnych, dokumentowany jest przychód, rozchód oraz stan bloczków według rozliczeń zbiorczych i zrealizowanych na podstawie zapotrzebowania na ich wydanie. Niniejsza ewidencja prowadzona jest chronologicznie i czytelnie.

Na podstawie zapisów ww. ewidencji ustalono, że w okresie objętym kontrolą na stanie Placówki SG w Gołdapi było 7 bloczków mandatowych po 20 blankietów. Dokumentacja, w której prowadzona jest ewidencja bloczków mandatowych, zawiera informacje o ich wydaniu

funkcjonariuszom służby dyżurnej Placówki SG w Gołdapi. Fakt ten jest potwierdzony we właściwej rubryce datą i podpisem osoby pobierającej na stan dany bloczek mandatowy. Przedmiotowy rejestr zawiera także adnotacje potwierdzające odbiór wykorzystanych bloczków mandatowych od funkcjonariuszy służby dyżurnej placówki, a także ewidencjonowany jest fakt ich zwrotu po wykorzystaniu wszystkich blankietów do Pionu Głównego Księgowego W-MOSG. Powyższe zostało opatrzone datą i podpisem wykonania poszczególnych czynności odnoszących się do obrotu poszczególnym bloczkiem mandatowym. Stwierdzono, że ww. dokumentacja jest prowadzona zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do Wytycznych Komendanta W-MOSG z dnia 17 lipca 2017 r. Jednocześnie stwierdzono, że wpisy w przedmiotowym dokumencie dokonywane były czytelnie i zgodnie z opisem z poszczególnych rubryk.

Funkcjonariusze placówki pobierali bloczki mandatowe podczas odprawy do służby od Dyżurnego Operacyjnego Placówki. Wydanie bloczków mandatowych i ich zwrot po służbie każdorazowo został odnotowywany w *Księżce ewidencji wydanych do służby broni i sprzętu*. Powyższe było zgodne z wymogiem określonym w § 5 ust. 1 pkt 1 i 3 Wytycznych nr 59 Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 19 lipca 2017 roku w sprawie prowadzenia gospodarki mandatowej w Warmińsko-Mazurskim Oddziale Straży Granicznej. Przyjęty w Placówce SG w Gołdapi sposób wydawania, przyjmowania, dokumentowania i rozliczania wydanych formularzy mandatowych funkcjonariuszom udającym się do służby pozwala ustalić osobę, która była w posiadaniu danego bloczka mandatowego.

W przypadku nałożenia na sprawcę wykroczenia mandatu karnego, rozliczenie z nałożonego mandatu następowało bezzwłocznie za pokwitowaniem z funkcjonariuszem odpowiedzialnym za prowadzenie gospodarki mandatowej w placówce poprzez przekazanie wymienionemu odcinka blankietu mandatowego oraz kwoty nałożonej grzywny.

W związku z tym, że w okresie poddanym kontroli, tj. od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r. w PSG w Gołdapi uprawnieni funkcjonariusze nałożyli łącznie 5 mandatów karnych gotówkowych, sprawdzono czy nałożone mandaty i pobrane kwoty przekazywane były terminowo, zarówno na szczeblu placówki, jak i z placówki do właściwej komórki Pionu Głównego Księgowego WMOSG. Na podstawie poddanej sprawdzeniu dokumentacji ustalono, że wyznaczony funkcjonariusz przyjmujący od nakładającego mandat karny gotówkowy wpłatę pobranej gotówki wystawił dowód wpłaty na kwotę określoną w wystawionych przez niego w danym dniu mandatach. Niniejsze zostało odnotowane w dokumentacji dot. rozliczenia mandatów karnych poprzez wprowadzenie wpisu zawierającego numer dowodu wpłaty wystawionego funkcjonariuszowi zdającemu gotówkę pobraną tytułem mandatu karnego gotówkowego.

Wszystkie wpłaty środków finansowych z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego gotówkowego w PSG w Gołdapi uprawniony funkcjonariusz placówki ewidencjonował w księżce pt.: *„Ewidencja rozliczenia mandatów karnych w Placówce SG w Gołdapi”* o numerze B-Rdet WM-GO-170/1, które następnie wpłacał za pokwitowaniem do kasy W-MOSG w terminach określonych w *Wytycznych nr 59 Komendanta W-MOSG*. Stwierdzono zgodność i poprawność w ewidencjonowaniu wpłat gotówkowych oraz w odprowadzaniu środków pieniężnych do kasy W-MOSG (akta kontroli, str. 122-129).

Uprawniony funkcjonariusz odpowiedzialny za rozliczanie kwot pieniężnych z tytułu

nałożonych grzywien w drodze mandatu karnego na bieżąco weryfikował informacje dotyczące danych zawartych na blankietach mandatów karnych. Następnie wprowadzał informacje dotyczące danych objętych na formularzach mandatów karnych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego dostępnym w Portalu Usług Elektronicznych będącym w zasobach Ministerstwa Finansów w terminie określonym w § 3. 2 ww. Wytycznych.

Za kontrolowany okres sporządzono 9 zestawień zbiorczych nałożonych mandatów karnych kredytowanych oraz 3 zestawienia zbiorcze nałożonych mandatów karnych gotówkowych, które terminowo były przekazywane do Pionu Głównego Księgowego W-MOSG. Poszczególne zestawienia zostały sporządzone w 3 egzemplarzach, w tym egzemplarze 1 i 2, zgodnie z rozdzielnikiem przekazano do właściwej komórki Pionu Głównego Księgowego i kasy W-MOSG, a egzemplarz nr 3 został opatrzony pieczętą imienną wraz z podpisem osoby z PGK przyjmującej wymienioną dokumentację oraz środki pieniężne.

Biorąc pod uwagę badany obszar cząstkowy i wynik poczynionych ustaleń obejmujący problematykę realizacji zadań w zakresie prowadzonej gospodarki mandatowej oceniono pozytywnie z uchybieniami.

3. Nadzór nad realizacją ww. obszarów.

Analiza zapisów Wewnętrznego Podziału Zadań Placówki kat. II SG w Gołdapi zatwierdzonym przez Komendanta W-MOSG w dniu 21 maja 2021 roku wykazała, że w podmiocie kontrolowanym dokonano podziału kompetencyjnego, zgodnie z którym komendant placówki wykonuje swoje zadania przy pomocy podległych mu zastępców komendanta placówki i kierowników grup. Jest też przełożonym wszystkich funkcjonariuszy i pracowników placówki.

Wewnętrzny podział zadań Placówki w Gołdapi stanowi, iż nadzór nad problematyką objętą kontrolą sprawuje Zastępca Komendanta Placówki SG w Gołdapi. Jednocześnie nadzór nad realizacją zadań obejmujących wszczynanie, prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenie i w zakresie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego na sprawców wykroczeń przypisano kierownikowi Grupy Operacyjno-Śledczej Placówki SG w Gołdapi. Ww. sprawuje nadzór nad realizacją przez placówkę wytycznych nr 69 Komendanta W-MOSG z dnia 15 września 2017 r. w *sprawie zasad postępowania w sprawach o wykroczenia oraz określenia warunków uzyskania przez funkcjonariuszy uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, zasad ewidencjonowania, rozliczania upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego*.

Zgodnie z Wytycznymi nr 59 Komendanta W-MOSG odpowiedzialnym za prowadzenie gospodarki mandatowej jest Komendant PSG w Gołdapi, jako przełożony jest zobligowany do organizacji i bieżącej kontroli prowadzenia gospodarki mandatowej, przestrzegania przez podległych funkcjonariuszy obowiązujących przepisów związanych z gospodarką mandatową oraz ścisłego przestrzegania terminów rozliczania formularzy wykorzystanych bloczków.

Ustalono, że Komendant Placówki SG w Gołdapi, jako przełożony zobligowany do organizacji i bieżącej kontroli prowadzenia gospodarki mandatowej, przestrzegania przez podległych funkcjonariuszy obowiązujących przepisów związanych z gospodarką mandatową oraz ścisłego przestrzegania terminów rozliczania formularzy nałożonych mandatów karnych i odpowiadających im środków pieniężnych, w tym wykorzystanych bloczków mandatowych,

na bieżąco był informowany o rodzaju i ilości nałożonych mandatów karnych przez podległych mu funkcjonariuszy. Celem powyższego był nadzór nad poprawnością nakładania i dokumentowania grzywien w drodze mandatu karnego.

Na podstawie dokonanych ustaleń stwierdzono, że w jednostce kontrolowanej wprowadzono odpowiednie rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne pozwalające na właściwe sprawowanie nadzoru nad ww. problematyką. Z formalnego punktu widzenia należy uznać, że nadzór nad objętą sprawdzeniem dokumentacją i prowadzoną ewidencją był sprawowany, lecz w sposób niewystarczający. Opisane w treści dokumentu nieprawidłowości i uchybienia pomimo sprawowanego nadzoru nie zostały wykorzystane do zapobiegnięcia w przyszłości podobnych zdarzeniom. Wobec powyższego badany obszar oceniono pozytywnie z uchybieniami.

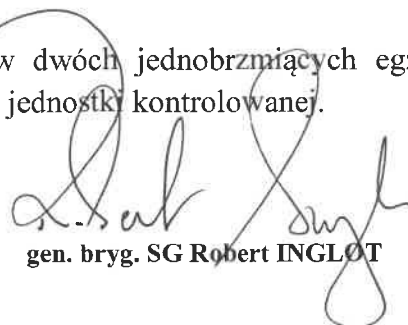
Zalecenie:

Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli, sformułowano następujące zalecenie:

1. W ramach doskonalenia lokalnego przeprowadzić szkolenia w zakresie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, ze szczególnym uwzględnieniem stwierdzonych nieprawidłowości.
2. Omówić z kadrą kierowniczą wyniki kontroli i zobowiązać jej przedstawicieli do bieżącej reakcji w przypadku powstania nieprawidłowości w zakresie postępowań mandatowych.

Informację o wykonaniu zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć zarządzającemu kontrolę w terminie do 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika jednostki kontrolowanej.

gen. bryg. SG Robert INGLÓT

Wyk. w 2 egzemplarzach:

Egz. Nr 1 – Komendant PSG w Gołdapi.

Egz. Nr 2 – akta kontroli.

Wyk. Agnieszka Mazur-Kłok, ☎ 6643067.

Dnia: 28 września 2022 r.